

“ПАНІ ЛЬОЛЯ” ЖИЛА В НАШОМУ МІСТІ

На початку тридцятих років минулого століття у нашому маленькому містечку проживала відома жінка, яка згодом увійшла в історію протистояння розвідок різних країн під псевдо “Веселовська”, “Лік” та “пані Льоля”.

Лідія Лісовська (Демчинська) була одночасно агентом польської, німецької, англійської та радянської

розвідок. Членом терористичної організації “Блиск” Армії крайової та соратницею відомого диверсанта-розвідника Миколи Кузнецова.

Народилася Лідія Демчинська в Рівному, у родині поштового службовця. Батьки Лідії належали до середнього класу, тому зуміли змалку надати обдарованій красую та талантом доньці належну освіту.

Спочатку дівчина навчалася у Рівненській жіночій гімназії, згодом - у музичній консерваторії та балетній студії Варшавського оперного театру. Активно займалася спортом, одночасно влучно стріляла з обох рук, вигравала призи на змаганнях з верхової їзди та легкої атлетики.

У неї були закохані багаті та впливові чоловіки польської столиці, а згодом - тимчасової столиці окупованої фашистами України - м.Рівного.

Цікава історія про те, як Л.Лісовська потрапила до Костополя.

Під час навчання у Варшаві до неї, як до талановитої балерини та однієї з найгарніших жінок столиці Польщі, декілька разів з пропозицією переїхати до Америки та зніматись в кінофільмах звертались антерпритери з Голівуду. Лідія довго відмовлялась, але одного разу, коли почула запропоновану астрономічну суму гонорару, не витримала. Вона та ще декілька дівчат-балерин дали згоду і отримали чималий аванс. На той момент Лісовська не була агентом розвідок, знаменитою “пані Льолею”, а була дівчиною зі звичайної родини, котра розуміла, що таких грошей їй не заробити за кілька років життя ні тут, у Варшаві, ні тим більше у рідному Рівному.

Вони вчинили нерозсудливо ці молоді, дівчата-балерини. Зрадивши долі, яка нібито їм посміхнулася, витратили левову частину отриманих грошей на дорогі вбрання та коштовності.

Коли потяг з майбутніми “кінозірками” вирушив з Варшавського вокзалу, Лідії випадково вдалося довідатись, що везуть їх зовсім не до Голівуду, а в один з найдорожчих будинків розпусти Близького Сходу. І що антерпритери зовсім не представники Голівуду, а представники одного з найбільших польських кримінальних угруповань.

В Берліні Демчинська вийшла “прогулятись” пероном вокзалу і більше в потяг не повернулася. Щоби дістатись додому, їй довелося розпрощатись з придбаними на отриманий аванс коштовностями. Та повертатись фактично було нікуди. У Варшаві та Рівному її дуже швидко могли розшукати представники того ж самого кримінального угруповання. Віддавати борги було нічим, і Лідія вирішила сховатись в маленькому містечку, де таку вродливу і талановиту пані ніхто не здогадається шукати.

Містом, де вона знайшла притулок став Костопіль. Лідія зупинилася в родині Мікот, своїх родичів. На цей раз фортуна посміхнулася красуні. Вона швидко познайомилася з найвпливовішим та найбагатшим жителем містечка Іцхаком Едельштейном, котрий впродовж двох років матеріально підтримував майбутню відому розвідницю.

Згодом Лідія вийшла заміж за впливового рівненського адвоката, після його раптової передчасної смерті - за польського офіцера Ежі Лісовського. 1939 року Лісовський потрапив у полон і був застрелений.

І.Поповим, під час німецької навали - з господарем найбільшого на території окупованої України готелю-ресторану “Дойчегоф”, пізніше командувачем “Східними військами” генералом Максом Ільгеном, начальником політвідділу СД рейсхкомісаріату “Україна” Йоргенсом та іншими.

Вона врятувала від шибениці та розстрілу сотні людей різних національностей і зробила невдалу спробу врятувати з Костопільського гетто того, хто колись допоміг їй. (До речі, не всім врятованим за допомогою “пані Льолі” пощастило залишитись живими, на тих, хто був направлений до партизанського загону полковника Медведєва, чекав заздалегідь винесений вирок - розстріл. Старий чекіст Медведєв не дуже довіряв спецагентам на кшталт Лісовської чи Мікоти).

Коли 1942 року друг дитинства Лео Метусь познайомив її з оберлейтенантом Паулем Зіббертом (Миколою Кузнецовим), Лідія була шокована. Вона вже давно не знайомилася з офіцерами зі званням нижче полковника, а тут якийсь суходільний лейтенант. Але коли побачила розмах, з яким Пауль Зібберт витрачає гроші, не витримала і дозволила йому знімати одну з кімнат у її будинку на вул. Легіонерів, 15 (сучасна - Л.Лісовської).

Саме за допомогою пакунків грошей та коштовних подарунків вдруге після “голівудських антерпритерів” затьмарив розум молодій жінці бойовик Кузнецов. Ця помилка для неї згодом стала фатальною.

Завдяки знайомству з Лідією Лісовською майже на цілий рік продовжив собі життя Микола Кузнецов. Партизанське командування за невиконання основного завдання - атентату проти гауляйтера України Еріха Коха - могло знищити його раніше, але вже дуже важливі повідомлення саме через нього поставляла до загону “пані Льоля”.

Лідія покохала цього гарного, щедрого на подарунки агента НКВС і навіть, ризикуючи своїм життям, не виказала його в гестапо ні у Рівному, ні у Львові, де він вперше за майже 2 роки перебування на окупованій території нарешті здійснив вдалий атентат на заступника Львівського губернатора доктора Бауера. (Всі терористичні акти, проведені М.Кузнецовим у Рівному, вважаються невдалими. Під час виконання замаху не досягали поставленої кінцевої мети, або знищувались випадкові люди та незначні особистості. Атентати М.Кузнецова та жертви серед мирного українського населення - окрема тема для розмови).

За допомогою “пані Льолі” польсько-радянською терористичною бойовою на чолі з М.Кузнецовим було викрадено і вбито німецького генерала Ільгена та здійснено низку інших ризикованих операцій.

Вона викривала замаскованих агентів гестапо та абверу, отримувала важливу секретну інформацію та робила іншу притаманну розвідницям роботу. Зокрема, спромоглась здобути та донести до керівництва партизанського загону того самого Медведєва інформацію про те, що СС та каральні війська під час спецоперації мають оточити та повністю знищити червону партизанку. Завдяки цьому повідомленню було врятовано майже тисячний партизанський загін.

Медведєві “віддячили” їй за свій порятунок. 26 жовтня 1944 р. Л.Лісовську разом з сестрою М.Мікотою було по-звірячому знищено колишніми друзями-партизанами та агентами НКВС.

Спогади очевидиці подій,